

LEIDRAAD

Regelgeving overheidsopdrachten

*Toepassing op gesubsidieerde
organisaties en verenigingen*

Inleiding	p. 3
Toepassing van de regelgeving overheidsopdrachten	p. 5
1. Personeel toepassingsgebied van de wet 15 juni 2006	p. 6
2. Interpretatie van de catch-allbepaling	p. 6
2.1 Algemeen	p. 6
2.2 Opgericht zijn met het specifieke doel te voorzien in behoeften van algemeen belang die niet van industriële of commerciële aard zijn	p. 7
2.3 Rechtspersoonlijkheid	p. 10
2.4 Bijzondere overheidsinvloed	p. 10
3. Gesubsidieerde opdrachten van privépersonen	p. 12
3.1 Kwalificatie als gesubsidieerde opdracht	p. 13
3.2 Eventuele andere of strengere regelingen	p. 14
Gunningsprocedures	p. 16
1. Meest gebruikte gunningswijzen	p. 17
1.1 Onderhandelingsprocedure	p. 17
1.2 Standaardgunningsprocedures: aanbesteding en offerteaanvraag	p. 21
2. Drempelbedragen	p. 23
3. Verloop van gunningsprocedure	p. 24
4. E-procurement	p. 24
4.1 E-notification	p. 25
4.2 Free-market	p. 25
4.3 E-tendering	p. 26
4.4 Andere modules	p. 26
4.5 Toelichting en ondersteuning	p. 26

Inleiding

De nieuwe regelgeving overheidsopdrachten is in werking getreden op 1 juli 2013. Het basiskader van de regelgeving overheidsopdrachten bestaat vanaf die datum uit:

- de wet overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten van 15 juni 2006;
- de wet betreffende de motivering, de informatie en de rechtsmiddelen inzake overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten van 17 juni 2013;
- het koninklijk besluit Plaatsing Overheidsopdrachten Klassieke Sectoren van 15 juli 2011;
- het koninklijk besluit Plaatsing Overheidsopdrachten Speciale Sectoren van 16 juli 2012;
- het koninklijk besluit tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten en van de concessies voor openbare werken van 14 januari 2013.

De actuele versies van deze wetten en koninklijke besluiten zijn raadpleegbaar op de portaal-site Bestuurszaken onder het thema overheidsopdrachten (www.bestuurszaken.be/overheidsopdrachten).

De regelgeving overheidsopdrachten is niet enkel van toepassing op de klassieke overheden. Een hele reeks **organisaties** en **verenigingen** valt voor alle aankopen onder het toepassingsgebied van de regelgeving overheidsopdrachten. Andere organisaties en verenigingen moeten de regelgeving overheidsopdrachten dan weer enkel toepassen voor een specifiek project dat ze met subsidies uitvoeren.

Om tegemoet te komen aan mogelijke vragen van deze organisaties en verenigingen over het toepassingsgebied van de regelgeving, licht deze leidraad dit *toepassingsgebied* toe. Daarna volgen een kort overzicht van de meest gebruikte *gunningswijzen* en een inleiding tot *e-procurement*.

Regelgeving wijzigt uiteraard voortdurend. Bovendien wordt de regelgeving overheidsopdrachten grotendeels ingevuld door de rechtspraak. Deze leidraad kan geen alomvattende en sluitende invulling geven aan de regelgeving en kan in geen geval de regelgeving vervangen. Zij biedt nooit absolute rechtszekerheid. Het blijft dus altijd noodzakelijk om de meest recente regelgeving te raadplegen en de evoluties in de rechtspraak te volgen.

Deze leidraad wordt opgevat als een levend document, dat regelmatig zal worden geactualiseerd. U vindt de meest recente versie steeds terug op de portaal-site Bestuurszaken onder het thema overheidsopdrachten (www.bestuurszaken.be/overheidsopdrachten).

Toepassing van de regelgeving overheidsopdrachten

1. Personeel toepassingsgebied van de wet 15 juni 2006

Het personele toepassingsgebied van de nieuwe regelgeving overheidsopdrachten wordt omschreven in artikel 2 en 12 van de wet van 15 juni 2006. Artikel 2 luidt als volgt:

'Art. 2 – Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder:

1° aanbestedende overheid:

- a) de Staat;
- b) de territoriale lichamen;
- c) de publiekrechtelijke instellingen;
- d) de personen, welke ook hun vorm en aard mogen zijn, die op de datum van de beslissing om tot een opdracht over te gaan:
  - opgericht zijn met het specifieke doel te voorzien in behoeften van algemeen belang die niet van industriële of commerciële aard zijn, en
  - rechtspersoonlijkheid hebben, en
  - waarvan
    - ofwel de werkzaamheden in hoofdzaak gefinancierd worden door de overheden of instellingen vermeld in 1°, a, b of c;
    - ofwel het beheer onderworpen is aan het toezicht van die overheden of instellingen;
    - ofwel de leden van de directie, van de raad van bestuur of van de raad van toezicht voor meer dan de helft door die overheden of instellingen zijn aangewezen;
- e) de verenigingen bestaande uit een of meer aanbestedende overheden als bedoeld in 1°, a, b, c of d;'

Artikel 2, 1°, d), bevat een catch-allbepaling die alle personen beoogt die niet bij de uitdrukkelijk vermelde categorieën kunnen worden ingedeeld. Alle personen die aan de vermelde voorwaarden voldoen, moeten als aanbestedende overheid worden beschouwd.

2. Interpretatie van de catch-allbepaling

Een toelichting bij de interpretatie van de catch-allbepaling is opgenomen in de memorie van toelichting bij het **wetsontwerp** (www.bestuurszaken.be/belgische-regelgeving-voorbereiding) van de wet van 15 juni 2006. Het wetsontwerp met de memorie van toelichting (relevante passage op p. 8-12) is raadpleegbaar op de website van de afdeling Overheidsopdrachten.

Artikel 2 van de memorie van toelichting verwijst voor de interpretatie van deze bepaling uitvoerig naar de rechtspraak van het Europese Hof van Justitie. Elke toelichting bij de toepassing van deze bepaling moet altijd in het licht van de Europese rechtspraak en de evolutie daarvan worden gelezen.

2.1 Algemeen

Er wordt een functionele interpretatie gehanteerd bij de invulling van de catch-allbepaling. In de Europese context worden deze entiteiten anders dan in de Belgische regelgeving

als publiekrechtelijke instellingen aangeduid. Daarbij is noch de oprichtingswijze van de entiteit, noch het privaatrechtelijke statuut van de entiteit (bijvoorbeeld vzw, nv, bvba) bepalend voor de kwalificatie als aanbestedende overheid. Deze bepaling moet bovendien ruim worden opgevat. Deze leidraad gebruikt entiteit als een generieke term die niet alleen naar de entiteiten van de Vlaamse overheid verwijst.

De drie voorwaarden van deze bepaling zijn cumulatief. Ze moeten dus tegelijkertijd vervuld zijn.

Het tijdstip waarop aan deze voorwaarden moet zijn voldaan, is de datum van de beslissing om tot een opdracht over te gaan. Dat is niet de datum waarop de overeenkomst wordt gesloten, maar wel de datum waarop bijvoorbeeld de raad van bestuur of de gedelegeerd bestuurder beslist om de opdracht op te starten.

Hieronder worden de **verschillende voorwaarden** nader toegelicht.

2.2 Ogericht zijn met het specifieke doel te voorzien in behoeften van algemeen belang die niet van industriële of commerciële aard zijn

Het criterium bestaat uit verschillende componenten die best in de juiste volgorde onderzocht kunnen worden.

● Ogericht zijn met het specifieke doel

De oprichtingseis heeft door de rechtspraak van het Europese Hof van Justitie aan belang ingeboet. Niet de statuten of de reden van oprichting zijn van belang, maar wel de werkelijke activiteiten van de entiteit.

Ook entiteiten die niet specifiek opgericht zijn met het voorzien in behoeften van algemeen belang als doel, maar die door een wijzigend activiteitenpatroon effectief taken ter behartiging van het algemeen belang op zich nemen, vallen onder dit criterium.

Het tijdstip waarop een entiteit met bepaalde taken is belast, is niet bepalend. Men moet uitgaan van de activiteiten die daadwerkelijk worden uitgevoerd. Indien nodig wordt daarbij abstractie gemaakt van de statuten die niet zijn aangepast aan het gewijzigde activiteitenpatroon.

Het is evenmin vereist dat de entiteit initieel door de overheid is opgericht, zoals door het Europese Hof van Justitie is vastgesteld in het arrest C-380/98 'University of Cambridge t./ H. M. Treasury' (Cambridge-arrest) van 3 oktober 2000.

● Voorzien in behoeften van algemeen belang

In eerste instantie moet onderzocht worden of de behoeften waarin voorzien wordt behoeften van algemeen belang zijn. Pas in tweede instantie moet gekeken worden of de behoeften van algemeen belang niet louter van industriële of commerciële aard zijn.

Noch de aard van de entiteit, noch de industriële of commerciële activiteiten die ze uitoefent, zijn daarbij doorslaggevend. Haar specifieke opdracht of doelstelling bepaalt of ze voorziet in behoeften van algemeen belang. Een klassiek voorbeeld daarvan is afvalverwijdering. Een entiteit die belast is met afvalverwijdering, ontwikkelt veelal industriële of commerciële activiteiten. Daardoor lijkt het of de entiteit een behoefte van algemeen belang van industriële of commerciële aard vervult, namelijk afvalverwerking. De entiteit voorziet echter ook in de ruimere behoefte van algemeen belang van milieubescherming. Ze is dus onderworpen aan de regelgeving overheidsopdrachten.

Als uitgangspunt kan men aannemen dat de regelgeving overheidsopdrachten van toepassing is als het gaat om behoeften waarin de overheid om redenen van algemeen belang besluit zelf te voorzien of waarin ze een beslissende invloed wil behouden.

De volgende elementen uit de rechtspraak van het Europese Hof van Justitie kunnen worden gehanteerd bij de bepaling van de 'behoeften van algemeen belang':

- de uitgeoefende activiteit komt minstens onrechtstreeks een ruimere gemeenschap van personen ten goede en is niet uitsluitend gericht op behoeften van welbepaalde personen. Dit element mag niet te eng worden geïnterpreteerd aangezien het Europese Hof van Justitie niet alleen rekening houdt met de rechtstreekse gebruikers van de activiteit (soms slechts één of enkele gebruikers of een specifiek afgelijnd doelpubliek), maar ook met de onrechtstreekse gevolgen van de activiteit voor de gemeenschap;
- de overheid is verplicht om de activiteit te behartigen als derden dat niet binnen een bepaalde termijn doen;
- de activiteit vertoont een band met de openbare ordehandhaving.

Uit de rechtspraak van het Europese Hof van Justitie blijkt dat het 'algemeen belang' als criterium aan belang heeft ingeboet. Het Europese Hof van Justitie is immers zeer snel geneigd iets aan te merken als algemeen belang. Activiteiten die voorzien in behoeften van algemeen belang, worden zeer ruim ingevuld. Er wordt vaak besloten dat een bepaalde behoefte een algemeen karakter heeft van zodra de overheid betrokken is bij een bepaalde entiteit.

● **Behoeften van algemeen belang die niet van industriële of commerciële aard zijn**

Het is vereist dat de behoeften van algemeen belang die worden behartigd, niet van industriële of commerciële aard zijn. De regelgeving overheidsopdrachten is dus niet van toepassing als de doelstelling van de entiteit (hoewel ze van algemeen belang is) een zuiver industriële of commerciële aard heeft. Dat valt echter niet altijd eenvoudig te beoordelen.

In behoeften van algemeen belang die niet van industriële of commerciële aard zijn, wil de overheid in de regel op een andere wijze voorzien dan door goederen of diensten aan te bieden op de markt. Daarbij laat ze zich leiden door andere belangen dan economische belangen.

Alleen als de overheid activiteiten uitbouwt louter om inkomsten te vergaren en als ze dat doet op dezelfde wijze als privé-initiatieven en in concurrentie ermee, wordt besloten dat de behoeften die worden behartigd, weliswaar van algemeen belang zijn maar dat dit algemeen belang louter van industriële of commerciële aard is.

De rechtspraak van het Europese Hof van Justitie bevat een aantal indicaties om te besluiten dat het om activiteiten van industriële of commerciële aard gaat. De activiteiten moeten altijd beoordeeld worden in het concrete geval dat zich aandient. Het betreft louter feitelijke indicaties:

- er worden goederen of diensten op de markt aangeboden;
- er worden goederen of diensten aangeboden aan commerciële ondernemingen;
- de activiteit wordt uitgeoefend in (sterke) concurrentie met andere marktspelers;
- de activiteit wordt (niet) uitgeoefend door een persoon die terug te vinden is op de lijst met aanbestedende overheden die als bijlage bij de richtlijn gevoegd is;
- er bestaat een winstoogmerk of er wordt gewerkt op basis van criteria van rendement, doelmatigheid en rentabiliteit;
- er is geen mechanisme, gebruik of aanwijzing dat eventuele verliezen gecompenseerd zullen worden (het economische risico van de activiteit wordt zelf gedragen);
- er is geen overheidsfinanciering.

De indicaties moeten gezamenlijk, maar niet cumulatief worden gehanteerd. Ze moeten tegen elkaar worden afgewogen om in het licht van de onderlinge verhouding ertussen en het gewicht ervan te besluiten over het industriële of commerciële karakter van de behoeften waaraan wordt voldaan. De concrete feitelijke omstandigheden worden beoordeeld.

● **Infectietheorie**

Belangrijk hierbij is dat één enkele taak om te voorzien in een behoefte van algemeen belang die niet van industriële of commerciële aard (hoe beperkt ook) is, voldoende is om de entiteit in haar geheel als een aanbestedende overheid te beschouwen.

Zelfs als die taak een uiterst beperkt onderdeel van het totale takenpakket van de entiteit uitmaakt, geldt de regelgeving overheidsopdrachten voor alle contracten (alle werken, aankopen en dienstencontracten) van de entiteit, dus ook voor de contracten die gesloten zijn in het kader van de louter industriële of commerciële activiteiten. Dit mechanisme wordt 'infectietheorie' genoemd.

De infectietheorie geldt zelfs als de entiteit effectieve maatregelen neemt om een boekhoudkundige scheiding aan te brengen tussen de activiteiten ter behartiging van het algemeen belang en de louter industriële of commerciële activiteiten.

De infectietheorie hangt samen met de rechtspersoonlijkheid van de entiteit waarbinnen ze haar activiteiten uitoefent. Activiteiten (al dan niet industriële of commerciële activiteiten) van andere rechtspersonen hebben geen impact op de beoordeling van dit criterium.

2.3 Rechtspersoonlijkheid

Dit criterium doet veel minder vragen rijzen en vereist weinig toelichting. De rechtspersoonlijkheid van een entiteit blijkt veelal uit haar oprichtingsdocumenten of -akten. In de memorie van toelichting bij het wetsontwerp van de wet van 15 juni 2006 gaat bijzondere aandacht uit naar een entiteit ('dienst') zonder rechtspersoonlijkheid die wel aan de twee andere voorwaarden (voorzien in behoeften van algemeen belang en bijzondere overheidsinvloed) voldoet. In lijn met de Europese rechtspraak wordt besloten dat die noodzakelijk verbonden is aan de overheid waaronder ze ressorteert, en via de overheid waaronder ze ressorteert als een overheidsinstelling moet worden beschouwd. Die vaststelling vloeit voort uit de functionele interpretatie van de catch-allbepaling.

De vaststelling is in elk geval belangrijk voor onder meer feitelijke verenigingen en lokale afdelingen zonder rechtspersoonlijkheid die afhangen van een overkoepelende (moeder)entiteit die op haar beurt voldoet aan de drie cumulatieve voorwaarden. Via die overkoepelende (moeder)entiteit zullen ze immers als aanbestedende overheid worden beschouwd. Uiteraard moeten ze daarvoor als entiteit zonder rechtspersoonlijkheid wel zelf aan de twee voorwaarden (voorzien in behoeften van algemeen belang en bijzonder overheidsinvloed) voldoen. In dat geval zal de overkoepelende (moeder)entiteit de aanbestedende overheid en de contracterende partij zijn.

2.4 Bijzondere overheidsinvloed

De derde voorwaarde omvat op haar beurt drie alternatieve criteria die een nauwe afhankelijkheid van de overheid weerspiegelen. Aangezien het niet-cumulatieve criteria betreft, is het voldoende dat één criterium wordt vervuld.

- **Werkzaamheden die in hoofdzaak gefinancierd worden door overheden of publiekrechtelijke instellingen**

Voor dit criterium inhoudelijk besproken wordt, moet worden opgemerkt dat in de letterlijke tekst van deze bepaling sprake is van 'de overheden of instellingen, vermeld in 1°, a, b of c', waarbij niet verwezen wordt naar punt d. Daaruit zou kunnen afgeleid worden dat hoofdzakelijke financiering door een rechtspersoon die voldoet aan de drie voorwaarden, niet in aanmerking komt om te voldoen aan dit criterium. De memorie van toelichting bij het wetsontwerp van de wet van 15 juni 2006 bevat echter geen aanwijzing daarvoor en spreekt integendeel algemeen over 'een of meer aanbestedende overheden als bedoeld in artikel 2, 1°'. De corresponderende artikels uit de Europese richtlijnen 2004/17/EG en 2004/18/EG maken evenmin een dergelijk onderscheid en vermelden uitdrukkelijk de 'publiekrechtelijke instellingen'. Een richtlijnconforme interpretatie is dus aangewezen.

Van een financiering 'in hoofdzaak' is sprake zodra meer dan de helft van de financiële middelen ter beschikking wordt gesteld door een of meer aanbestedende overheden. Voor de toepassing van die 50%-regel moeten alle inkomsten van de entiteit in

kwestie in rekening gebracht worden: enerzijds de overheidsfinanciering en anderzijds inkomsten die voortvloeien uit commerciële activiteiten. Alleen als uit de verhouding tussen overheidsfinanciering en commerciële inkomsten een meerderheidsfinanciering uit overheidsmiddelen blijkt, is aan dit criterium voldaan. Vanzelfsprekend moeten de bijdragen van verschillende overheden worden samengeteld bij de berekening van de overheidsfinanciering.

Onder overheidsfinanciering worden alle financieringsbronnen van overheidswege verstaan, zowel de rechtstreekse als de onrechtstreekse financiering. Zo moeten onder andere werkings- en projectsubsidies, toelagen, participaties, delging van eventuele jaarlijkse tekorten, salarissen, studiebeurzen, sociale werknemers- en werkgeversbijdragen (bij ziekenfondsen), kijk- en luistergeld enzovoort in rekening worden gebracht.

Vergoedingen die betaald worden in het kader van een overeenkomst (overheidsopdrachten) en die als contractuele tegenprestatie gelden voor verstrekte diensten, zoals onderzoek en adviesverlening, worden niet meegerekend.

Volgens het Europese Hof van Justitie moet de (meerderheids)financiering op jaarbasis berekend worden. Het begrotingsjaar waarin de opdracht wordt opgestart, is volgens het hof de meest geschikte periode om de eenjarige periode te bepalen. Dat impliceert dat een entiteit aan het begin van het begrotings- of boekjaar moet uitgaan van (geraamde) cijfers en één jaar vooruit moet rekenen om te bepalen of het criterium van de meerderheidsfinanciering voor het komende jaar is vervuld.

Op grond van de tekst van artikel 2 van de wet van 15 juni 2006 kan besloten worden dat men één jaar terug moet rekenen vanaf de datum van de beslissing om tot een opdracht over te gaan. Het voordeel van die berekening is dat ze op een standvastige basis gebeurt (en niet op basis van geraamde cijfers) en minder voor betwisting vatbaar is. Een entiteit heeft immers niet altijd een concreet beeld van de werkelijke inkomsten die ze in het komende jaar zal ontvangen.

Aangezien de Europese richtlijnen daarover geen verplichtingen bevatten en het gebruik van het begrotingsjaar slechts een aanbeveling van het Europese Hof van Justitie is, wordt bij voorkeur het jaar dat voorafgaat aan de datum van de beslissing, als berekeningsbasis genomen.

- **Beheer dat onderworpen is aan het toezicht van overheden of publiekrechtelijke instellingen**

Opnieuw moet een functionele invulling aan dit criterium worden gegeven. Niet zozeer het al dan niet bestaan van een specifiek controlemechanisme is doorslaggevend, maar wel het effectieve toezicht op de entiteit.

Volgens het Europese Hof van Justitie is aan het toezichtscriterium voldaan als het toezicht een afhankelijkheid van de betrokken entiteit ten aanzien van de overheid creëert die gelijkwaardig is aan de afhankelijkheid die uit een van de twee andere alternatieve criteria

blijkt, namelijk meerderheidsfinanciering of meerderheid van de benoemingen, zodat de overheid de besluiten van de entiteit in kwestie kan beïnvloeden. Indicaties van dergelijk toezicht zijn de aanstelling van een of meer commissarissen, controle op de jaarrekening én op het lopende beheer van de entiteit, de bevoegdheid om de entiteit te bezoeken en te onderzoeken en daarover verslag uit te brengen bij de aandeelhouders, de bevoegdheid om de entiteit te ontbinden enzovoort. Het toezicht moet altijd beoordeeld worden op basis van de concrete omstandigheden.

In elk geval is louter een controle door de overheid achteraf niet voldoende aangezien ze de besluiten van de entiteit in kwestie dan niet kan beïnvloeden.

- **Aanwijzing van meer dan de helft van de leden van de directie, van de raad van bestuur of van de raad van toezicht door overheden of publiekrechtelijke instellingen**

Dit criterium veronderstelt een daadwerkelijke overheidsaanwezigheid in de bestuursorganen en levert in de praktijk weinig interpretatieproblemen op. Men gaat de concrete samenstelling van de directie, van de raad van bestuur of van de raad van toezicht na of de bevoegdheid om de leden van de bestuursorganen aan te stellen. Mogelijke hulpinstrumenten daarbij zijn de statuten of de beheersovereenkomst.

3. Gesubsidieerde opdrachten van privépersonen

Als een entiteit niet aan de bovenvermelde voorwaarden voldoet, wordt ze niet als een aanbestedende overheid in de zin van artikel 2, 1°, d), van de wet van 15 juni 2006 gekwalificeerd. De regelgeving overheidsopdrachten kan echter wel van toepassing zijn op bepaalde opdrachten die de entiteit als privépersoon lanceert.

Deze mogelijkheid is vermeld in artikel 13 van de wet van 15 juni 2006 en wordt nader uitgewerkt in artikel 4, §2, van het koninklijk besluit Plaatsing van 15 juli 2011.

Artikel 13 van de wet van 15 juni 2006 stelt uitdrukkelijk dat het daarbij gaat om privaatrechtelijke personen die niet voldoen aan de voorwaarden van artikel 2, 1°, d), van deze wet. Daarmee is bijgevolg een cascadesysteem opgenomen. Eerst moet men nagaan of de entiteit als aanbestedende overheid moet worden gekwalificeerd en dus voor alle opdrachten aan de regelgeving overheidsopdrachten is onderworpen. Als dat niet het geval is, wordt voor de concrete gesubsidieerde opdrachten onderzocht of de regelgeving overheidsopdrachten al dan niet geldt.

De toepasselijkheid van de regelgeving betreft de plaatsing van de opdracht: titel I en titel II, hoofdstuk I tot en met IV, van de wet van 15 juni 2006 en het integrale koninklijk besluit Plaatsing van 15 juli 2011. De toepassing van de uitvoeringsregels is niet verplicht.

3.1 Kwalificatie als gesubsidieerde opdracht

Alleen bij opdrachten die aan de drie cumulatieve voorwaarden voldoen, moet de regelgeving overheidsopdrachten worden nageleefd.

- **Drempelbedrag is bereikt**

Het toepasselijke drempelbedrag is het Europese drempelbedrag, vermeld in artikel 32 van het koninklijk besluit Plaatsing van 15 juli 2011. De Europese drempelbedragen voor opdrachten voor werken, leveringen en diensten worden tweejaarlijks aangepast.

Voor 2012-2013 gelden de volgende drempelbedragen, exclusief btw: voor werken 5.000.000 euro en voor diensten 200.000 euro. Vanaf 1 januari 2014 zullen aangepaste drempelbedragen gelden.

- **Rechtstreekse subsidie voor meer dan vijftig procent, verleend door overheden of publiekrechtelijke instellingen**

In tegenstelling tot de berekening van de meerderheidsfinanciering in de vorige punten hoeven voor de toepassing van deze 50%-regel alleen de rechtstreekse subsidies die uitsluitend voor de opdracht in kwestie zijn bestemd (vaak projectsubsidies genoemd), in rekening worden gebracht. Bij de beoordeling hoeft dus geen rekening gehouden te worden met indirecte voordelen, zoals gunsttarieven, belastingvoordelen en goedkope leningen enzovoort.

Vanzelfsprekend moeten de rechtstreekse subsidies van verschillende overheden worden samengeteld bij de berekening van het subsidiepercentage. Ook rechtstreekse subsidies van de Europese Unie en van andere buitenlandse of internationale overheden moeten daarbij in aanmerking worden genomen.

Het subsidiepercentage van meer dan vijftig procent wordt berekend op het geraamde bedrag van het bouwwerk of de opdracht. Het verslag aan de koning geeft als voorbeeld een bouwwerk waarvan het geraamde bedrag 6 miljoen euro zonder btw bedraagt en dat drie percelen omvat (ruwbouw, speciale technieken en afwerking). Als het perceel speciale technieken geraamd wordt op 3,1 miljoen euro en als enige gesubsidieerd wordt, in dit geval tegen 80 procent, moet men ervan uitgaan dat het percentage van 50 procent niet bereikt is.

- **Voorwerp van de opdracht**

Niet alle soorten van opdrachten moeten als gesubsidieerde opdrachten in de zin van deze bepaling worden gekwalificeerd. Het voorwerp van de opdracht moet in de eerste plaats betrekking hebben op bepaalde werken of diensten. Opdrachten voor leveringen vallen niet onder de toepassing van deze bepaling.

Bij **opdrachten voor werken** is er een onderscheid tussen:

- werken van civieltechnische aard zoals vermeld in bijlage I van de Wet van 15 juni 2006;
- bouwwerken voor ziekenhuizen, inrichtingen voor sportbeoefening, recreatie en vrijetijdsbesteding, school- en universiteitsgebouwen en gebouwen met een administratieve bestemming.

De tweede categorie van werken spreekt grotendeels voor zich. Voor de eerste categorie kan bijlage I bij de wet van 15 juni 2006 geraadpleegd worden, waar bij 'algemene bouwkundige en civieltechnische werken' in de toelichtende kolom de volgende activiteiten zijn opgesomd:

'Deze klasse omvat:

- de bouw van alle soorten gebouwen;
- de uitvoering van civieltechnische werken:
  - o bruggen (inclusief die voor verhoogde wegen), viaducten, tunnels en ondergrondse doorgangen;
  - o pijpleidingen, kabels en hoogspanningsleidingen over lange afstand;
  - o pijpleidingen, kabels en hoogspanningsleidingen in de bebouwde kom, bijkomende werken;
  - o het monteren en optrekken van geprefabriceerde constructies ter plaatse.

Deze klasse omvat niet:

- diensten in verband met de aardolie- en de aardgaswinning;
- het optrekken van volledige geprefabriceerde constructies van zelf vervaardigde onderdelen, niet van beton;
- bouwwerkzaamheden aan of in stadions, zwembaden, sporthallen, tennisbanen, golfterreinen en andere sportaccommodaties, andere dan het optrekken van gebouwen;
- installatiewerkzaamheden;
- de afwerking van gebouwen;
- architecten en ingenieurs;
- projectbeheer voor de bouw.'

Bij **opdrachten voor diensten** gaat het om diensten die met de bovenvermelde werken of bouwwerken verbonden zijn, bijvoorbeeld ontwerp opdrachten, bouwstudies, toezicht op uitvoering van de werken, financieringsovereenkomsten voor de werken.

3.2 Eventuele andere of strengere regelingen

De laatste alinea van artikel 4, §2, van het koninklijk besluit Plaatsing van 15 juli 2011 luidt: 'Deze bepaling doet geen afbreuk aan elke bepaling van een wet, een decreet, een ordonnantie, een besluit of een beslissing die de naleving van de bepalingen van de wet en van dit besluit zou opleggen'.

Die alinea houdt in dat de overheid nog altijd kan beslissen de regelgeving overheidsopdrachten gedeeltelijk of integraal van toepassing te verklaren bij het verlenen van de subsidie. Daarbij zou ze verder kunnen gaan dan het minimum uit de regelgeving zoals hierboven is besproken. Zo zou de overheid de toepassing van de regelgeving bijvoorbeeld kunnen opleggen voor andere opdrachten, voor opdrachten vanaf een lager drempelbedrag of vanaf een lager subsidiepercentage.

De overheid kan een dergelijke beslissing nemen via een wetgevend initiatief, maar dat kan evengoed via het ministerieel besluit of het besluit van de leidend ambtenaar waarmee de subsidie wordt toegekend.

Gunningsprocedures

Een aanbestedende overheid of privépersoon die de regelgeving overheidsopdrachten moet toepassen, heeft de keuze uit een heel **gamma aan gunningswijzen en procedures**. Die zijn opgenomen in hoofdstuk IV, afdeling III (artikel 23 tot en met 34) van de wet van 15 juni 2006. Een definitie van de begrippen is opgenomen in artikel 3 van die wet.

Hieronder is een kort, niet-exhaustief overzicht opgenomen.

Gunningswijzen en specifieke opdrachten:

- aanbesteding;
- offerteaanvraag;
- onderhandelingsprocedure;
- concurrentiedialoog;
- promotieopdracht voor werken;
- ontwerpenwedstrijd;
- concessie voor openbare werken;
- raamovereenkomst.

Aanvullende procedures:

- dynamisch aankoopstelsel;
- elektronische veiling.

1. Meest gebruikte gunningswijzen

In deze leidraad worden niet alle gunningswijzen en procedures uitvoerig besproken. Er wordt alleen ingegaan op de meest gebruikte gunningswijzen. Aangezien verenigingen voor hun opdrachten vaak gebruik kunnen maken van een onderhandelingsprocedure, komt die procedure het eerst aan bod.

1.1 Onderhandelingsprocedure

De onderhandelingsprocedure is een uitzonderingsprocedure. Ze mag alleen worden gebruikt in omstandigheden die omschreven zijn in de regelgeving. Het beroep op de onderhandelingsprocedure moet uitdrukkelijk worden gemotiveerd in de beslissing om de opdracht op te starten.

Er bestaan twee vormen van onderhandelingsprocedures: een onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking en een onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking.

De twee vormen van onderhandelingsprocedures hebben verschillende toepassingsmogelijkheden. Die worden opgesomd in artikel 26 van de wet van 15 juni 2006. De toepassingsmogelijkheden van de onderhandelingsprocedure zonder

bekendmaking zijn opgenomen in paragraaf 1 en die van de onderhandelingsprocedure met bekendmaking in paragraaf 2.

Als uitgangspunt bij beide vormen geldt dat er in principe altijd een vorm van mededinging moet worden georganiseerd.

De onderhandelingsprocedure vertoont een grotere flexibiliteit en vrijheid dan de standaardgunningsprocedures (zie verder punt 1.2). De aanbestedende overheid heeft meer vrijheid om de procedure te organiseren en te doorlopen. Een zeer belangrijk verschil met de standaardgunningsprocedures is dat de aanbestedende overheid met de inschrijvers kan onderhandelen tijdens de procedure.

De aanbestedende overheid kan bij een onderhandelingsprocedure een of meer gunningscriteria hanteren om tot de beste offerte (respectievelijk de laagste of de economisch voordeligste offerte) te komen. Daarbij hanteert ze gunningscriteria die verband houden met het voorwerp van de opdracht en een objectieve vergelijking van de offertes mogelijk maken. Voorbeelden van mogelijke gunningscriteria worden verder bij de offerteaanvraag (zie verder punt 1.2) opgesomd.

● **Onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking voor opdrachten beneden een bepaald bedrag**

Bij de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking raadpleegt de aanbestedende overheid de door haar gekozen aannemers, leveranciers of dienstverleners en onderhandelt ze met een of meer van hen over de voorwaarden van de opdracht.

De meest toegepaste en voor de verenigingen meest relevante mogelijkheid van onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking is die van artikel 26, § 1°, a), van de wet van 15 juni 2006. Volgens deze bepaling is de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking altijd mogelijk 'in het geval van een overheidsopdracht voor werken, leveringen of diensten wanneer de goed te keuren uitgave niet hoger is dan de door de Koning vastgelegde bedragen zonder belasting over de toegevoegde waarde'.

Artikel 105, §1, van het koninklijk besluit Plaatsing van 15 juli 2011 heeft de drempelbedragen voor het gebruik van die mogelijkheid als volgt vastgelegd:

- het Europese drempelbedrag¹, vermeld in artikel 32, eerste lid, 3°, voor de opdrachten voor financiële diensten, diensten voor onderzoek en ontwikkeling en alle diensten die opgenomen zijn in bijlage II, B, van de wet²;
- 85.000 euro voor alle andere opdrachten;
- 30.000 euro voor elk perceel van een opdracht waarvan het geraamde opdrachtbedrag de drempel van artikel 32 niet bereikt, op voorwaarde dat het samengevoegde bedrag van die percelen niet meer dan twintig percent van het geraamde opdrachtbedrag bedraagt;
- 8500 euro voor de opdrachten die gesloten zijn met een aanvaarde factuur als vermeld in artikel 110, tweede lid (zie punt 2).

-----
1 Voor 2012-2013 is het Europese drempelbedrag voor diensten 200.000 euro.

2 De diensten, opgenomen in bijlage II, B, van de wet, zijn diensten die betrekking hebben op hotels en restaurants, vervoer per spoor, vervoer over water, vervoersondersteunende activiteiten, juridische diensten, arbeidsbemiddeling, opsporing en beveiliging (met uitzondering van vervoer per pantserwagens), onderwijs, gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening, cultuur, sport en recreatie, en overige diensten.

Ook bij deze mogelijkheid van onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking is een beroep op de mededinging nodig, zoals vermeld artikel 26, §1, eerste alinea: 'indien mogelijk, na raadpleging van meerdere aannemers, leveranciers of dienstverleners'.

De basis voor deze mogelijkheid is niet het geraamde bedrag van de opdracht, maar wel het effectief goed te keuren bedrag van de opdracht op het ogenblik van de gunning. Het betreft de totale uitgave die aan de plaatsing van de opdracht is verbonden. Uiteraard mag men een opdracht niet kunstmatig opdelen om voor elk afzonderlijk deel onder het drempelbedrag te blijven.

● **Aanvaarde factuur**

Een bijzondere wijze om een overheidsopdracht af te sluiten is het gebruik van de 'aanvaarde factuur'. Dat is geen afzonderlijke toepassingsmogelijkheid van de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking, maar een bijzondere wijze om de opdracht te sluiten als men toepassing maakt van de mogelijkheid van artikel 26, §1, 1°, a), van de wet van 15 juni 2006.

Krachtens artikel 105 en artikel 110, tweede lid, van het koninklijk besluit Plaatsing van 15 juli 2011 kunnen opdrachten waarvan de goed te keuren uitgave niet hoger is dan 8500 euro, exclusief btw, worden gesloten via een aanvaarde factuur. Bij die opdrachten geldt de factuur als bewijs dat de opdracht gesloten is. Andere documenten zijn daarvoor niet vereist, maar de opmaak van een bestelbon is aangewezen.

Aangezien de aanvaarde factuur een sluitingswijze van de onderhandelingsprocedure is, geldt ook hier in principe de verplichting om indien mogelijk verschillende potentiële deelnemers te raadplegen. In de rechtsleer wordt echter vaak aangegeven dat het in deze situatie mogelijk is om zich tot één deelnemer te richten. Voor elke kleine opdracht een mededinging organiseren, rendeert niet ten volle en gaat ten koste van de administratieve efficiëntie. Daarom is de vereenvoudigde bijzondere procedure van de 'aanvaarde factuur' in het leven geroepen. Men mag zich echter niet altijd tot dezelfde deelnemer richten en mededinging moet in de tijd gespreid worden.

De raadpleging van verschillende potentiële deelnemers is niet aan vormvereisten onderworpen. Een eenvoudige telefonische bevraging van enkele bedrijven of een vergelijking van enkele websites of catalogi kan voldoende zijn als raadpleging. Als dat mogelijk is, is het dan ook aanbevolen om een dergelijke raadpleging te doen. Uiteraard geldt bij de aanvaarde factuur dat men een opdracht niet kunstmatig mag opdelen om voor elk afzonderlijk deel onder het drempelbedrag van 8500 euro te blijven.

● **Onderhandelingsprocedure met bekendmaking**

Zoals de naam aangeeft, start deze gunningsprocedure altijd met een bekendmaking van de opdracht. De aanbestedende overheid mag de deelnemers aan de procedure niet zelf kiezen, maar is afhankelijk van de respons van de markt op de bekendmaking. Na de bekendmaking kan elke aannemer, leverancier of dienstverlener een aanvraag

tot deelneming indienen. De aanbestedende overheid gaat vervolgens over tot selectie, waarna alleen de geselecteerden een offerte mogen indienen. Over de voorwaarden van de opdracht kan worden onderhandeld met de inschrijvers.

Bij de onderhandelingsprocedure met bekendmaking zijn de volgende twee mogelijkheden het meest relevant voor verenigingen:

- de opdrachten beneden een bepaald bedrag;
- de opdrachten voor diensten als vermeld in bijlage II, B, bij de wet van 15 juni 2006.

De onderhandelingsprocedures met bekendmaking zijn krachtens artikel 26, §2, 1°, d), van de wet van 15 juni 2006 altijd mogelijk 'in het geval van een overheidsopdracht voor werken, leveringen of diensten wanneer het geraamde bedrag van de opdracht zonder belasting over de toegevoegde waarde de door de Koning bepaalde bedragen niet bereikt, die alleszins lager moeten zijn dan de bedragen voor de Europese bekendmaking'.

Artikel 105, §2, van het koninklijk besluit Plaatsing van 15 juli 2011 heeft de drempelbedragen voor het gebruik van die mogelijkheid als volgt vastgelegd:

- 600.000 euro voor de opdrachten voor werken;
- de drempels³, vermeld in artikel 32, eerste lid, 2° en 3°, voor de opdrachten voor leveringen en diensten.

Daarnaast is de onderhandelingsprocedure met bekendmaking krachtens artikel 26, §2, 4°, van de wet van 15 juni 2006 ook altijd mogelijk voor een overheidsopdracht die betrekking heeft op diensten als vermeld in bijlage II, B, van die wet. Die mogelijkheid is niet gekoppeld aan het drempelbedrag, maar wel aan de aard van de diensten.

Uiteraard start de onderhandelingsprocedure met een voorafgaande bekendmaking. Ze verloopt doorgaans als een beperkte procedure en dus in twee fasen.

● Vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking

In bepaalde gevallen is een onderhandelingsprocedure met bekendmaking in één fase mogelijk, waarbij geïnteresseerde deelnemers onmiddellijk een offerte indienen (zoals bij de open procedure).

Artikel 2, §1, 3°, van het koninklijk besluit Plaatsing van 15 juli 2011 definieert de vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking als volgt: 'de onderhandelingsprocedure met bekendmaking waarvoor elke belangstellende aannemer, leverancier of dienstverlener een offerte mag indienen. Deze vorm van onderhandelingsprocedure mag uitsluitend worden aangewend voor de opdrachten die de drempels vermeld in artikel 32 niet bereiken, onverminderd de beperking vermeld in artikel 105, § 2, 1°'.

3 Voor 2012-2013 is het Europese drempelbedrag voor leveringen en diensten 200.000 euro.

Het gebruik van deze vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking is mogelijk op voorwaarde dat:

- een van de toepassingsgevallen van de onderhandelingsprocedure met bekendmaking geldt;

en

- het geraamde bedrag niet hoger is dan de Europese drempelbedragen.

De facto betekent dit dat men de vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met bekendmaking:

- bij opdrachten voor leveringen en diensten altijd kan toepassen tot 200.000 euro zonder btw (artikel 26, §2, 1°, d), van de wet van 15 juni 2006 en artikel 105, §2, 2°, van het koninklijk besluit Plaatsing);
- bij opdrachten voor werken altijd kan toepassen tot 600.000 euro zonder btw (artikel 26, §2, 1°, d), van de wet van 15 juni 2006 en artikel 105, §2, 1°, van het koninklijk besluit Plaatsing);
- bij opdrachten voor werken boven 600.000 euro zonder btw alleen kan toepassen in een van de andere toepassingsgevallen van de OPMB (artikel 26, §2, 1°, a) tot en met c), en 2°, van de wet van 15 juni 2006) tot 5.000.000 euro zonder btw.

Na de bekendmaking kan elke aannemer, leverancier of dienstverlener een offerte indienen. Over de voorwaarden van de opdracht kan worden onderhandeld met de inschrijvers.

1.2 Standaardgunningsprocedures: aanbesteding en offerteaanvraag

Net zoals bij de vorige regelgeving gelden de aanbesteding en de offerteaanvraag als de standaardgunningsprocedures. Artikel 23 van de wet van 15 juni 2006 bepaalt: 'De overheidsopdrachten worden in principe geplaatst bij open of beperkte procedure, hetzij bij aanbesteding, hetzij bij offerteaanvraag, die respectievelijk open of beperkte aanbesteding en open of beperkte offerteaanvraag worden genoemd. De Koning regelt deze gunningswijzen.' Dit artikel maakt onmiddellijk de koppeling met de keuze voor de open of beperkte procedure.

Dit artikel houdt een dubbele vrijheid voor de overheid in: de vrije keuze tussen open en beperkte procedures enerzijds en de vrije keuze tussen aanbesteding en offerteaanvraag anderzijds. Beide gunningswijzen staan op voet van gelijkheid en kunnen zowel als open procedure als als beperkte procedure worden gehanteerd.

De keuze tussen een open en beperkte procedure kan afhangen van het aantal verwachte deelnames, de kostprijs voor de indiening van een offerte door inschrijvers, de gevoeligheid van de te verspreiden informatie of de tijdsdruk.

De keuze tussen aanbesteding en offerteaanvraag houdt duidelijk verband met de aard van het project en de opportuniteit van het in mededinging stellen van de kwaliteitsaspecten van de opdracht.

Bij de standaardgunningsprocedures kan de aanbestedende overheid niet onderhandelen met de inschrijvers tijdens de procedure. De opdracht wordt gegund op basis van het bestek en de ingediende offerte.

- **Open – beperkte procedure**

Artikel 3, 5°, van de wet van 15 juni 2006 definieert de open procedure als volgt: 'de gunningsprocedure waarbij elke belangstellende aannemer, leverancier of dienstverlener een offerte mag indienen en waarbij de openingszitting van de offertes openbaar is'. Deze procedure verloopt in één fase: na de bekendmaking van de opdracht mogen alle geïnteresseerden een offerte indienen vóór de datum van de openingszitting.

Artikel 3, 6°, van de wet van 15 juni 2006 definieert de beperkte procedure als volgt: 'de gunningsprocedure waarbij elke belangstellende aannemer, leverancier of dienstverlener een aanvraag tot deelneming mag indienen en waarbij alleen de door de aanbestedende overheid of het overheidsbedrijf geselecteerde kandidaten een offerte mogen indienen en aanwezig mogen zijn op de openingszitting van de offertes'. Deze procedure verloopt in twee fasen: na de bekendmaking van de opdracht stellen geïnteresseerde deelnemers zich kandidaat. De aanbestedende overheid maakt een selectie uit die kandidaten op basis van de kwalitatieve selectiecriteria. Daarna nodigt ze de geselecteerde kandidaten uit om een offerte in te dienen vóór de datum van de openingszitting.

Een bekendmaking is bij beide procedures verplicht. Er bestaat geen onderscheid qua graad van mededinging tussen de open en de beperkte procedures. De beperkte procedures staan in eerste instantie ook open voor alle geïnteresseerde deelnemers.

In de praktijk leveren de beperkte procedures veelal geen tijdswinst op in vergelijking met de open procedures. Na ontvangst van de kandidaatstellingen moet de aanbestedende overheid eerst de kandidaten beoordelen aan de hand van de kwalitatieve selectiecriteria. Vervolgens nodigt zij de geselecteerden uit om een offerte in te dienen.

De beperking van het aantal inschrijvers kan in bepaalde gevallen wel een efficiëntievoordeel opleveren, zowel voor de overheid als voor de markspelers, bijvoorbeeld als de overheid zeer veel offertes verwacht of als het om belangrijke of complexe opdrachten gaat (met evenredige offertes).

- **Aanbesteding**

Bij een aanbesteding is de aanbestedende overheid verplicht de opdracht te gunnen aan de inschrijver die de laagste regelmatige offerte heeft ingediend. Als enig gunningscriterium wordt de prijs van de offerte gehanteerd. Bijgevolg kunnen de offertes doorgaans sneller en eenvoudiger beoordeeld worden.

De aanbestedende overheid moet in dit geval zelf het voorwerp van de opdracht, de voorwaarden en de technische specificaties omschrijven en een zeer gedetailleerd bestek uitwerken om louter op basis van de prijzen te kunnen vergelijken.

● Offerteaanvraag

Bij een offerteaanvraag is de aanbestedende overheid verplicht de opdracht te gunnen aan de inschrijver die de economisch voordeligste regelmatige offerte heeft ingediend. Daarbij hanteert ze verschillende gunningscriteria die verband houden met het voorwerp van de opdracht en die een objectieve vergelijking van de offertes mogelijk maken. Artikel 25 van de wet van 15 juni 2006 geeft een aantal voorbeelden van mogelijke gunningscriteria: de kwaliteit, de prijs, de technische waarde, de esthetische en functionele kenmerken, de milieukenmerken, de sociale overwegingen, de gebruikskosten, de rentabiliteit, de nazorg en technische bijstand, de leveringsdatum en de leverings- of uitvoeringstermijn, de waarborgen inzake wisselstukken en de bevoorradingszekerheid.

De aanbestedende overheid gebruikt de offerteaanvraag als ze meer eigen technische of kwalitatieve inbreng van de inschrijvers verwacht.

Bij de beoordeling en vergelijking van offertes in een offerteaanvraag heeft de aanbestedende overheid een ruimere appreciatiebevoegdheid. De beoordeling moet uiteraard steunen op correcte motieven, die worden opgenomen in de gunningsbeslissing.

2. Drempelbedragen

Voor de duidelijkheid volgt hieronder een overzicht van de drempelbedragen voor de klassieke sectoren voor de periode 2012-2013. De drempelbedragen zijn nettobedragen exclusief btw.

De Europese drempelbedragen zijn opgenomen in artikel 32 van het koninklijk besluit Plaatsing van 15 juli 2011. De Europese drempelbedragen voor opdrachten voor werken, leveringen en diensten worden tweejaarlijks aangepast.

De Europese drempelbedragen voor de periode 2012-2013 zijn:

- werken: 5.000.000 euro;
- leveringen: 200.000 euro;
- diensten: 200.000 euro.

Vanaf 1 januari 2014 gelden aangepaste drempelbedragen.

Drempelbedragen voor de toepassing van de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking (artikel 105 van het koninklijk besluit Plaatsing van 15 juli 2011):

- 200.000 euro voor de opdrachten voor financiële diensten, diensten voor onderzoek en ontwikkeling en alle diensten die opgenomen zijn in bijlage II, B, van de wet;
- 85.000 euro voor alle andere opdrachten;
- 30.000 euro voor elk perceel van een opdracht waarvan het geraamde opdracht-

- bedrag de drempel van artikel 32 niet bereikt, op voorwaarde dat het samengevoegde bedrag van de percelen niet meer dan twintig percent van het geraamde opdrachtbedrag bedraagt;
- 8500 euro voor de opdrachten die gesloten zijn met een aanvaarde factuur.

3. Verloop van gunningsprocedure

Elke gunningsprocedure vertoont een eigen verloop met verschillen in de wijze waarop de markt geraadpleegd moet worden, en gradaties van formalisme die daarmee gepaard gaan.

Een toelichting bij het verloop van de gunningsprocedures en het praktische gedeelte van de gunningsprocedures is opgenomen op de portaalsite Bestuurszaken onder het thema overheidsopdrachten (www.bestuurszaken.be/overheidsopdrachten).

Daar vindt u onder andere:

- inhoudelijke toelichtingen over diverse aspecten van de regelgeving overheidsopdrachten;
- een gunningdraaiboek met een stappenplan voor de meest gebruikte gunningswijzen;
- modelbestekken en modeldocumenten.

4. E-procurement

De term e-procurement wordt gebruikt voor het elektronisch laten verlopen van de processen en transacties in verband met overheidsopdrachten.

De procedures voor overheidsopdrachten digitaliseren brengt heel wat voordelen met zich mee:

- een grotere doeltreffendheid en efficiëntie van de aankoopprocedures;
- administratieve vereenvoudiging;
- vermindering van de aankoopkosten;
- een grotere transparantie van de procedures voor overheidsopdrachten;
- betere mededinging.

De missie van e-procurement is 'beter aankopen door elektronisch afhandelen'.

Voor elke fase van de overheidsopdracht is er een elektronische module beschikbaar:

- e-notification: de publicatie van een opdracht (voor gunningsprocedures met bekendmaking);
- free-market: de uitnodiging van deelnemers (voor onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking);
- e-tendering: de indiening en opening van offertes;

- e-awarding: de beoordeling van offertes en de toewijzing van opdrachten;
- e-auction: de elektronische veiling;
- e-catalogue: een platform voor het raadplegen van catalogi van ondernemingen en voor het plaatsen en opvolgen van elektronische bestellingen;
- e-invoicing: de facturering van de opdracht;
- e-payment: de betaling van de opdracht.

Deze modules worden ontwikkeld door de dienst E-procurement van de federale overheid en worden gratis aangeboden, zowel aan de aanbestedende overheden als aan de ondernemingen.

De modules, een toelichting erbij en handleidingen zijn raadpleegbaar op de website www.publicprocurement.be.

4.1 E-notification

E-notification is sinds 1 januari 2011 het officiële nationale publicatieplatform in België. Het Bulletin der Aanbestedingen, het voormalige officiële nationale publicatieplatform, is geïntegreerd in e-notification. Alle opdrachten (met uitzondering van de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking) moeten via e-notification worden bekendgemaakt.

Met e-notification kunnen aanbestedende overheden een publicatie (volgens de wettelijk verplichte modellen) aanmaken en laten publiceren. Daarvoor moeten ze zich eenmalig registreren als 'openbare aankoper' op het platform.

Bij een opdracht boven de Europese drempels kunnen ze via dat platform ook publiceren in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Bij de aanmaak van de publicatie kunnen aanbestedende overheden onmiddellijk het bestek van de opdracht opladen. Het is aanbevolen om van die mogelijkheid gebruik te maken.

Geïnteresseerde ondernemingen kunnen alle publicatieberichten, zowel Belgische als Europese, gratis consulteren. Ondernemingen vinden dus op één plek alle interessante opdrachten. Ze kunnen een zoekprofiel aanmaken. Op basis van hun profiel krijgen de ondernemingen een melding via e-mail als een aanbestedende overheid een overheidsopdracht aankondigt die voor hen relevant is.

4.2 Free-market

Aanbestedende overheden kunnen deze module gebruiken als ze de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking elektronisch willen laten verlopen via de beveiligde modules van de federale overheid. Dit is geen verplichting, alleen een mogelijkheid die wordt geboden. Onderhandelingsprocedures zonder bekendmaking kunnen ook op papier of per e-mail worden gevoerd.

4.3 E-tendering

E-tendering voorziet in een platform voor de elektronische uitwisseling van kandidaatstellingen en offertes tussen de aanbestedende overheid als opdrachtgever en geïnteresseerde ondernemingen. Dit platform sluit aan bij e-notification.

E-tendering is een webtoepassing waarbij een onderneming op een beveiligde manier zijn deelname aan een overheidsopdracht kan bevestigen en zijn kandidaatstelling of offerte elektronisch kan indienen. De aanbestedende overheid ontvangt de kandidaatstelling of de offerte ook elektronisch.

Deze mogelijkheid vervangt de papieren kandidaatstellingen en offertes die persoonlijk, per aangetekende zending of per koerier zijn afgeleverd bij de aanbestedende overheid.

Vanaf 1 januari 2012 is het gebruik van e-tendering verplicht voor alle opdrachten van de Vlaamse overheid die worden gegund met een open procedure. Die verplichting geldt evenwel niet voor verenigingen. Die zijn vrij in hun keuze om e-tendering al dan niet te gebruiken. Dit betekent dat de verenigingen kunnen kiezen of ze de offertes op papier of elektronisch laten indienen.

4.4 Andere modules

De modules e-auction en e-catalogue zijn specifiek bedoeld om te gebruiken bij de elektronische veiling en het dynamisch aankoopstelsel, en wanneer catalogi gehanteerd worden.

De modules e-awarding, e-invoicing en e-payment werden nog niet in gebruik genomen.

4.5 Toelichting en ondersteuning

Voor ondersteuning bij het gebruik van deze modules kunt u terecht bij de federale E-procurement helpdesk:

Dienst e-procurement
FOD Personeel en Organisatie
Wetstraat 51
1040 Brussel
e.proc@publicprocurement.be
T 02 790 52 00

Openingsuren helpdesk: 8.30 tot 12 uur en 13.15 tot 16.30 uur

Verenigingen en bedrijven kunnen bij de dienst E-procurement opleidingen over e-procurement volgen. Meer informatie daarover vinden ze op de opleidingspagina van de website www.publicprocurement.be. Daarnaast kunnen ze terecht bij private dienstverleners.

Toelichting bij het Vlaamse e-procurementbeleid vindt u op de portaalsite Bestuurszaken onder het thema overheidsopdrachten (www.bestuurszaken.be/overheidsopdrachten).

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever

Luc Lathouwers
Secretaris-generaal
Departement Bestuurszaken, Vlaamse overheid
Boudewijngebouw
Boudewijnlaan 30, bus 30
1000 Brussel

Contact

Departement Bestuurszaken, Vlaamse overheid
Afdeling Overheidsopdrachten
Boudewijngebouw
Boudewijnlaan 30 bus 35
1000 Brussel
T 02 553 76 57
overheidsopdrachten@vlaanderen.be
www.bestuurszaken.be/overheidsopdrachten

Depotnummer

D/2013/3241/289

Versiebeheer

Versie 1.0 (september 2013)

Verschijningsdatum

Oktober 2013